

Otessa Moshfegh este o autoare americană născută în Boston, Massachusetts. Moshfegh scrie frecvent pentru *Paris Review*, în care i-au apărut șase povestiri începând din 2012. În 2014 a publicat o nuvelă, *McGlue*, iar în 2015, romanul *Eileen*. Cartea s-a bucurat de recenzii favorabile, iar în 2016 a fost finalistă la Man Booker Prize și la National Book Critics Circle Award și a primit PEN/Hemingway Award. În 2017 i-a apărut o colecție de povestiri intitulată *Homesick for Another World*, iar în 2018, romanul *Un an de odihnă și relaxare (My Year of Rest and Relaxation)*. Cel mai nou roman al Otessei Moshfegh este *Death in Her Hands* (2020).

OTTESSA MOSHFEGH

UN AN DE ODIHNĂ ȘI RELAXARE

Traducere din limba engleză și note
CĂLIN-ANDREI POPA

UNU

De câte ori mă trezeam, fie că era zi sau noapte, îmi târșâiam picioarele prin foaierul din marmură al clădirii mele și o luam în sus pe stradă, făceam colțul și ajungeam la băcănia care nu închidea niciodată. Luam două cafele mari, frișcă și câte șase cuburi de zahăr pentru fiecare, pe prima o dădeam pe gât în lift când mă întorceam în apartament, după care sorbeam câte o gură din a doua în timp ce mă uitam la filme și mâncam biscuiți în formă de animale, apoi luam Trazodone și Ambien și Nembutal până adormeam din nou. În felul acesta, am pierdut noțiunea timpului. Zilele treceau. Săptămânile. Câteva luni. Când mă gândeam la asta, îmi comandam ceva de la restaurantul thailandez de peste drum sau poate o salată cu ton de la localul de pe First Avenue. Mă trezeam cu mesaje vocale pe telefonul mobil de la saloane sau spa-uri care cereau confirmarea programărilor pe care le făcusem în somn. Întotdeauna sunam înapoi ca să anulez, lucru pe care urăsc să-l fac fiindă urăsc să vorbesc cu oamenii.

La începutul acestei faze, o dată pe săptămână puneam să mi se ia hainele murdare și să mi se aducă cele curate. Mă liniștea să aud sacii rupti din plastic foșnind în curentul care se facea de la ferestrele din camera de zi. Îmi plăcea să simt din când în când mirosul de lenjerie proaspăt spălată în timp ce moțăiam pe canapea. Dar, după după o vreme, mi s-a părut că e prea mare bătaie de cap să adun toate hainele murdare și să le bag într-un sac. Iar sunetul produs de mașina mea de spălat rufe și de cea de uscat îmi perturba somnul. Așa că am început să arunc chiloții murdari. Oricum, toate perechile vechi îmi aduceau aminte de Trevor. O vreme, lenjeria penibilă de la Victoria's Secret a continuat să vină prin poștă – chiloței tanga din dantelă roz sau verde limetă, body-uri sau furouri, fiecare sigilate într-o punguță transparentă din plastic. Băgam punguțele acelea în dulap și rămâneam fără nimic pe mine. Câte un colet ocasional de la Barneys sau de la Saks mă aproviziona cu pijamale bărbătești și cu alte lucruri pe care nu-mi aminteam să le fi comandat – șosete din cașmir, tricouri cu tot felul de imprimeuri, blugi de firmă.

Făceam duș cel mult o dată pe săptămână. Am renunțat să mă pensez, am renunțat să-mi decolorez părul, am renunțat la epilarea cu ceară, am renunțat să mă pieptăn. Fără creme hidratante sau exfoliere. Fără să mă rad pe picioare. Ieșeam foarte rar din apartament. Aveam toate facturile pe un sistem de plată automată. Plătisem deja pe un an impozitele pe apartament și cele pentru vechea casă a răposașilor

mei părinți. Banii de la chiriașii acelei locuințe îmi apăreau în cont în fiecare lună. Ajutorul de șomaj continua să vină atât timp cât sunam o dată pe săptămână la serviciile automate și apăsam tasta „1“ pentru „da“ atunci când robotul mă întreba dacă făceam eforturi reale de a-mi găsi un loc de muncă. Asta era suficient ca să-mi acopere costurile pentru toate rețetele și pentru orice cumpărăm de la băcănia aceea. În plus, aveam și ceva investiții. Consilierul finanțiar al răposaului meu tată ținea evidența lor și îmi trimitea declarații trimestriale pe care nu le citeam niciodată. Aveam oricum destui bani în contul de economii – îndeajuns cât să trăiesc câțiva ani, atât timp cât nu făceam cheltuieli extravagante. Pe lângă toate astea, aveam o limită de credit destul de mare pe cardul Visa. Nu mă îngrijoram din cauza banilor.

Am început să „hibernez“ cât mai bine am putut începând cu jumătatea lui iunie 2000. Aveam douăzeci și sase de ani. Am privit cum se stinge vara și toamna aduce frigul și cenușiul printr-o stinghie ruptă din jaluzele Mușchii mi s-au lăsat. Cearșafurile de pe pat au început să se îngălbenească, deși de obicei adormeam în fața televizorului pe canapeaua, care era de la Pottery Barn, cu dungi albastre și albe, pleoștită și plină de pete de cafea și transpirație.

În orele în care eram trează nu făceam mai nimic în afară de a mă uita la filme. Nu suportam să mă uit la televizor. Mai ales la început, stârnind prea multe în mine, iar eu devineam obsedată de telecomandă, apăsam întruna pe butoane, luând totul în râs și agitându-mă. Nu puteam să fac față. Singurele stiri pe

care puteam să le citesc erau titlurile de senzație din ziarele locale de la băcănie. Mă uitam repede peste ele în timp ce plăteam pentru cafele. Bush împotriva lui Gore pentru președinție. Cineva important murise, un copil fusese răpit, un senator furase bani, un atlet famos își înșelase soția gravidă. Ceva se întâmpla în New York City – întotdeauna se întâmpla –, dar nimic nu mă afecta personal. Astă era frumusețea somnului – realitatea se detașa și îmi apărea în minte ca un film sau ca un vis. Mi-era ușor să ignor lucrurile care nu aveau de-a face cu mine. Muncitorii de la metrou intraseră în grevă. Un uragan venise și plecase. Nu avea importanță. Extratereștrii puteau să fi invadat, lăcustele să fi năvălit, iar eu aş fi luat cunoștință, dar nu mi-aș fi făcut griji.

Când aveam nevoie de mai multe pastile, mă aventuram trei străzi până la Rite Aid. Era întotdeauna un drum dureros. În timp ce mergeam pe First Avenue, totul mă făcea să mă crispez. Eram ca un bebeluș care se naște – aerul îmi provoca durere, lumina, fiecare detaliu al acestei lumi părea strident și ostil. Mă bazam pe alcool numai în zilele acestor excursii – un pahar de votcă înainte să ies și să trec pe lângă toate acele mici bistouri, cafenele și magazine pe care le frecventasem pe vremea când eram acolo, pretinzând că trăiesc o viață. Altfel, încercam să mă limitez la un perimetru de o stradă în jurul apartamentului meu.

Bărbații care lucrau la băcănie erau cu toții egipteni tineri. În afară de psihiatrul meu, dr. Tuttle,

de prietena mea Reva și de portarii de la clădirea mea, egiptenii erau singurii oameni pe care îi vedeam în mod regulat. Erau destul de chipeși, câțiva dintre ei chiar mai mult decât alții. Aveau maxilare pătrate, frunți masculine și sprâncene groase ca niște omizi. Toți arătau ca și cum s-ar fi dat cu dermatograf. Trebuie să fi fost vreo șase – frați sau veri, am presupus eu. Stilul lor mă intimida. Purtau tricouri de fotbal și geci din piele de piloți de curse, lanțuri groase din aur cu cruci și ascultau Z100 la radio. Nu aveau deloc simțul umorului. Când m-am mutat la început în cartier, flirtaseră cu mine, chiar supărător. Dar când am început să mă târasc înăuntru cu urdori la ochi și cu spuză în colțurile gurii la ore foarte ciudate, au renunțat să încerce să-mi mai câștige afecțiunea.

– Ai ceva.

Asta mi-a spus bărbatul din spatele tejghelei într-o dimineață, gesticulând către bărbie cu degetele lui maronii lungi. Pur și simplu am dat din mâna. Am descoperit mai târziu că aveam pastă de dinți uscată pe toată fața.

După câteva luni de apariție șleampăță și pe jumătate adormită, egiptenii au început să mă strige „șefa“ în timp ce îmi acceptau prompt cei cincizeci de cenți atunci când le ceream o țigară, lucru pe care îl făceam destul de des. Puteam să merg în nenumărate alte locuri pentru cafea, dar îmi plăcea această băcănie. Era aproape și, deși cafeaua era proastă, nu trebuia să mă confrunt cu cineva care ar comanda o brioșă sau un latte fără spumă. Nu erau copii cu muci la nas sau însoțiți de bone suedeze.

Nu erau profesioniști sterili, nu erau oameni la întâlniri. Cafeaua din această băcănie era pentru clasa muncitoare – cafea pentru portari și curieri și meșteri buni la toate și picoli și menajere. Aerul de acolo era încărcat de la parfumul de detergenți ieftini și de la mirosul de mucegai. Puteam să mă bazez pe frigiderul alburui plin cu înghețată, înghețată pe băț și păhărele din plastic cu gheăță. Compartimentele din plexiglas transparent de deasupra tejhelei erau pline cu gumă de mestecat și bomboane. Nimic nu se schimba: țigări rânduite îngrijit, role de lozuri, douăsprezece mărci diferite de apă îmbuteliată, bere, pâine pentru sendvișuri, o cutie cu mezeluri și cașcaval pe care nu le cumpăra nimeni, o tavă cu cornuri vechi, un coș cu fructe învelite în plastic, un întreg perete plin cu reviste, pe care încercam să îl evit. Nu voiam să citesc mai mult decât titlurile de ziar. Evitam orice mi-ar fi putut solicita intelectul sau m-ar fi putut face invidioasă sau îngrijorată. Îmi țineam privirea în jos.

Reva apărea din când în când în apartamentul meu cu o sticlă de vin și insista să-mi țină companie. Mama ei murea de cancer. Asta, pe lângă multe alte lucruri, mă făcea să nu vreau să o văd.

– Ai uitat că urma să vin? mă întreba ea în timp ce se strecu pe lângă mine în camera de zi și aprindea luminile. Am vorbit azi-noapte, nu-ți amintești?

Îmi plăcea să o sun pe Reva în timp ce Ambienul își făcea efectul sau Solfotonul sau orice altceva. După părerea ei, voiam să discut doar despre Harrison Ford sau Whoopi Goldberg, ceea ce nu o deranja.

– Ieri-seară mi-ai povestit toată acțiunea din *Căutare disperată*. Și ai mimat scena în care sunt în mașină cu cocaina. Ai ținut-o tot aşa.

– Emmanuelle Seigner joacă extraordinar în filmul său.

– Exact asta ai spus și ieri-seară.

Eram deopotrivă ușurată și iritată când Reva își făcea apariția, cam cum te simți atunci când te întrerupe cineva în mijlocul unei tentative de suicid. Nu că ceea ce făceam eu era o tentativă de sinucidere. De fapt, era chiar opusul. Hibernarea avea ceva dintr-un gest de autoconservare. Îmi închipuam că îmi salva viața.

– Acum bagă-te la duș, zicea Reva în timp ce se îndrepta către bucătărie. O să duc gunoiul.

O iubisem pe Reva, dar nu-mi mai plăcea de ea acum. Eram prietene din facultate, de suficient de mult timp, încât tot ce mai aveam în comun să fie istoria noastră, un circuit complex de resentimente, amintiri, gelozii, negare și câteva rochii pe care o lăsasem pe Reva să le împrumute, pe care ea promisese să le ducă la curățătorie și să mi le înapoieze, deși nu a mai făcut asta. Lucra ca asistentă executivă la o firmă de asigurări din Midtown. Era singură la părinți, o dependentă de sală, avea pe gât un semn din naștere roșu, care avea forma statului Florida, un obicei de a mesteca gumă care i-a cauzat sindromul articulației mandibulotemporale și o respirație care mirosea înțepător a scorțisoară și a bomboane cu aromă de măr verde. Îi plăcea să vină la mine, să-și facă loc pe fotoliu, apoi să comenteze felul în care

arăta apartamentul, să-mi spună că i se pare că am mai pierdut în greutate și să se plângă de serviciu, toate astea în timp ce-și reumplea paharul de vin după fiecare gură.

— Oamenii nu au habar prin ce trec, zicea ea. Li se pare normal ca eu să fiu întotdeauna voioasă. Iar între timp, nemernicii ăștia cred că pot să se învârtă pe-acolo și să îi trateze ca dracu' pe toți subordonații lor. Iar eu ar trebui să chicotesc și să arăt drăguț și să le trimit faxurile? Să-i fut! Le urez să chelească toți și să ardă în iad.

Reva avea o aventură cu șeful ei, Ken, un bărbat de vîrstă mijlocie, cu soție și copil. Vorbea deschis despre obsesia ei față de el, dar încerca să ascundă faptul că aveau relații sexuale. Odată mi-a arătat o poză cu el într-o broșură a companiei – înalt, umeri largi, cămașă albă închisă la nasturi, cravată albastără, față greu de descris, atât de plăcătoare, încât putea la fel de bine să fie modelat din plastic. Reva avea o chestie pentru bărbații mai în vîrstă, la fel ca mine. Cei de vîrstă noastră, zicea ea, erau prea sentimentalni, prea banali, prea dornici de afecțiune. Puteam să-i înțeleg dezgustul, deși nu întâlnisem niciodată un bărbat de felul acesta. Toți bărbații cu care am fost eu, atât tineri, cât și bătrâni, au fost detașați și neprietenosi.

— Ești lipsită de emoții din cauza asta, explică Reva. Cine se asemănă se adună.

Ca prietenă, Reva era într-adevăr sentimentală, banală și dornică de afecțiune, dar era în același timp foarte secretoasă și ocazional foarte condescendentă.

Nu putea sau nu voia să înțeleagă de ce doream eu să dorm tot timpul și făcea caz de standardele ei morale înalte în timp ce îmi spunea să „suport consecințele“ oricărui obicei prost pe care îl aveam la momentul respectiv. În vara în care am început să dorm, Reva m-a mustrat pentru că „îmi stricam corpul de bikini“. „Fumatul ucide.“ „Ar trebui să ieși mai mult din casă.“ „Dieta ta conține destule proteine în?“ Et cetera.

— Nu sunt copil, Reva.

— Îmi fac griji pentru tine. Pentru că îmi pasă. Pentru că te iubesc, zicea ea.

De când ne-am cunoscut în primul an de facultate, Reva n-a putut niciodată să recunoască treză nici una dintre dorințele ei cât de cât murdare. Dar nu era nici pe departe perfectă. „Nu e vreun crin neprihănit“, după cum obișnuia să zică mama.

Știam de câțiva ani că Reva era bulimică. Știam că se masturbează cu un aparat electric de masaj pentru gât, fiindcă se jena prea tare să cumpere un vibrator adevărat dintr-un sex shop. Știam că avea datorii foarte mari din facultate și ani de când cardurile ei depășeau limitele, mai știam și că fura testere de la raionul de cosmetice al magazinului cu mâncare sănătoasă de lângă apartamentul ei de pe Upper West Side. Am văzut eticheta cu „mostră“ pe diferite produse din borseta ei imensă pentru machiaj pe care o lua cu ea oriunde se ducea. Era sclava vanității și a ideii de statut, ceea ce nu e deloc neobișnuit într-un loc ca Manhattanul, dar disperarea ei mi se părea extrem de enervantă. Era atât de obsedată

de numele mărcilor renumite, de ideea de a se conforma, de „a se integra“. Făcea regulat drumuri până în Chinatown pentru cele mai recente imitații de genți de firmă. Odată mi-a dat un portofel Dooney & Bourke de Crăciun. A mai luat pentru amândouă brelocuri asortate Coach, tot false.

În mod ironic, dorința ei de a avea stil a fost din totdeauna un ghimpe al declasării în coasta ei.

– Eleganța studiată nu este eleganță, am încercat cândva să-i spun. Șarmul nu constă într-o frizură. Ori îl ai, ori nu. Cu cât încerci mai mult să fii la modă, cu atât mai vulgar o să arăți.

Nimic nu o rănea mai rău pe Reva decât frumusețea care nu necesită efort, cum era în cazul meu. Când ne-am uitat într-o zi la *Înainte de răsărit* pe casetă, mi-a spus:

– Știai că Julie Delpy e feministă? Mă întreb dacă asta e motivul pentru care nu e mai slabă. Era imposibil să primească rolul asta dacă era americană. Vezi cât de plinuțe îi sunt brațele? Nimici nu ar tolera aici celulita aia de pe brațe. Chestia asta e criminală. E la fel ca la SAT's¹. Nici măcar nu există dacă ai sub 1400.

– Te face fericită faptul că Julie Delpy are celulită pe brațe? am întrebat-o eu.

– Nu, răspunse ea după ce se gândise puțin. Nu i-aș spune fericire. Mai degrabă *satisfacție*.

Gelozia era unul dintre lucrurile pe care Reva nu se simțea obligată să le ascundă de mine. Chiar de

¹ Suite of Assessments, evaluările de final de liceu, importante pentru înscrierea la facultate

de la începutul prieteniei noastre, dacă îi spuneam că ceva bun se întâmplase, ea se plângea că „nu e corect“ de atâtea ori, încât a devenit un fel de slogan pe care îl utiliza cu nonșalanță, pe un ton sec. Era un răspuns automat față de nota mea bună, noua mea nuanță de ruj, ultima înghețată pe băt, tunsoarea mea scumpă. „Nu e corect.“ Îmi încrucișam degetele și le țineam între noi, ca și cum asta m-ar fi protejat de invidia și mânia ei. Am întrebat-o odată dacă gelozia ei avea legătură cu faptul că era evreică, dacă ea considera că totul era mai ușor pentru mine din cauza faptului că eram „protestantă anglo-saxonă albă“.

– Nu e din cauză că sunt evreică, îmi amintesc că a spus ea.

Asta se întâmpla în perioada absolvirii, când eram printre primii, chiar dacă chiulisem de la mai mult de jumătate din cursurile din ultimul an, iar Reva picase GRE-urile¹.

– E din cauză că sunt grasă.

Chiar nu era. De fapt, era foarte frumoasă.

– Și îmi doresc ca tu să ai mai multă grijă de tine, mi-a spus ea într-o zi când m-a vizitat, iar eu eram într-o stare de semitrezie.

– Știi, nu pot să fac eu asta pentru tine. Ce îți place atât de mult la Whoopi Goldberg? Nu e prea amuzantă. Ar trebui să te uiți la filme care să te bine-dispună. Ca *Austin Powers*. Sau ăla în care joacă Julia Roberts și Hugh Grant. Ești ca Winona Ryder

¹ Graduate Record Examinations, teste necesare pentru admisiunea la majoritatea școlilor doctorale